

BIOGRAM MARIII KRYSZTOFIAK-KASZYŃSKIEJ

Profesor Maria Krysztofiak-Kaszyńska urodziła się 26 kwietnia 1946 roku w Poznaniu. Tu też wychowała się i wykształciła. W 1964 roku ukończyła Liceum Pedagogiczne i rozpoczęła studia na filologii germańskiej, które zakończyła w 1969 roku. Od września 1968 roku pracuje równocześnie w Wydawnictwie Poznańskim, gdzie od 1972 roku jest redaktorem, później zaś starszym redaktorem przekładów. W tym też okresie wyjeżdża na kilkumiesięczne stypendium do Danii, podejmując studia na filologii duńskiej na Uniwersytecie Kopenhaskim. Po powrocie aktywnie udziela się w pracach Poznańskiego Oddziału Towarzystwa Polsko-Duńskiego, pełniąc przez parę lat funkcję zastępcy przewodniczącego oddziału.

Od 1977 roku Profesor Krysztofiak-Kaszyńska pracuje w Instytucie Filologii Germańskiej – najpierw jako asystent stażysta, a od 1 lipca 1978 roku jako asystent. W 1972 roku, jeszcze pracując w Wydawnictwie Poznańskim, otwiera przewód doktorski na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i pod kierunkiem profesora Jana Chodery przygotowuje pracę doktorską pod tytułem *Jednostka i społeczeństwo w powieściach Klausa Rifbjerga na tle powojennej powieści duńskiej*. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie filologii germańskiej uzyskuje w 1978 roku. Siedem lat później, w 1985 roku, na podstawie rozprawy *Die Thematisierung der Okkupationszeit im dänischen Gegenwartsroman* uzyskuje tytuł doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa skandynawskiego. Od 1987 roku do 1991 pracuje na stanowisku docenta, a od 1991 roku – profesora nadzwyczajnego, natomiast dnia 1 grudnia 1993 roku Rektor UAM powierza Pani Profesor stanowisko profesora zwyczajnego. W latach 1997-2009 pełni funkcję kierownika Zakładu Teorii Przekładu Literackiego (wcześniejsza nazwa: Zakład Komparatystyki i Teorii Przekładu Literackiego) w Instytucie Filologii Germańskiej.

Poza pracą w Instytucie Filologii Germańskiej Profesor Krysztofiak-Kaszyńska związana jest od początku jej istnienia również z Katedrą Skandynawistyki (wcześniej Zakładem Języków Skandynawskich przy Instytucie Filologii Germańskiej), w której na stałe pracuje od 2009 roku, kierując Zakładem Przekładu, Kultury i Literatur Skandynawskich. W Katedrze Skan-

dynawistyki prowadzi zajęcia z literaturoznawstwa, z historii literatur skandynawskich oraz z teorii i pragmatyki przekładu literackiego. W tym okresie wypromowała wiele prac licencjackich i magisterskich. Była też promotorem sześciu prac doktorskich dotyczących literatur skandynawskich. Zaszczytny numer pierwszy na tej liście należy do niżej podpisanej.

W życiu Pani Profesor łączą się dwie pasje: z jednej strony praca naukowa, która zaowocowała niezwykle bogatą listą publikacji w języku polskim, niemieckim i duńskim (na tej liście znajdziemy monografie, skrypty i podręczniki, antologię tekstów literackich, liczne artykuły i recenzje), a z drugiej strony – praca translologiczna, dzięki której wiele ważnych dzieł literatury duńskiej i niemieckiej mogło ukazać się w języku polskim. Pani Profesor jest też redaktorem kilku tomów zbiorowych poświęconych literaturom skandynawskim.

Jeśli chodzi o prace naukowe, zainteresowania Profesor Krysztofiak-Kaszyńskiej skupiają się przede wszystkim wokół teorii przekładu literackiego. Jej praca naukowa pt. *Translatologiczna teoria i pragmatyka przekładu artystycznego* z 2011 roku, poprzedzona wieloma innymi pozycjami na temat teorii przekładu, stanowi niewątpliwie podsumowanie wielu lat badań. Książka ta jest kompleksowym i nowatorskim kompendium wiedzy na temat przekładu literackiego z perspektywy współczesnego świata, w którym współistnienie różnych kultur zmusza do zmiany spojrzenia na przekład i rolę tłumacza.

W ostatnim czasie Pani Profesor kierowała również międzynarodowym projektem dotyczącym przekładu literackiego, w którym udział wzięli wybitni specjaliści z zakresu przekładoznawstwa z uniwersytetów w Niemczech, Austrii, Rosji, Skandynawii i Polski. Owocem tej współpracy są dwa tomy wydane w wydawnictwie Peter Lang Verlag we Frankfurcie nad Menem (2010, 2012). Tom z 2012 roku, którego redaktorką jest Pani Profesor, dotyczy literatur skandynawskich i łączy wybrane aspekty przekładu literackiego z profilem badań skandynawistycznych nad problemem tożsamości estetycznej i kulturowej.

W swoim dorobku ma Profesor Krysztofiak-Kaszyńska również wiele znaczących pozycji z historii literatury duńskiej i literatur skandynawskich, w tym skrypty i podręczniki akademickie, np. *Zarys historii literatury duńskiej* (1976), *Dzieje literatury duńskiej* (1985) (współautorem obu jest Profesor Stefan Kaszyński) czy *Przewodnik po literaturach skandynawskich* (2000). Wkład Pani Profesor w popularyzację wiedzy na temat literatury tego obszaru geograficznego jest niepodważalny i budzi podziw.

Oprócz pracy naukowej jest w życiu Pani Profesor – jak też wcześniej wspomniano – miejsce na przekład literacki. Wśród książek przez Nią przetłumaczonych odnajdziemy znaczące pozycje literatury duńskiej (powieści np. Klausa Rifbjerga, Dorrit Willumsen, Leifa Panduro, Peera Hultberga) i niemieckiej (Johana Wolfganga Goethego, Fryderyka Schillera).

Profesor Krysztofiak-Kaszyńska jest członkiem wielu krajowych i międzynarodowych organizacji i stowarzyszeń naukowych (Internationale Vereinigung für Germanische Sprach- und Literaturwissenschaft, International Association for Scandinavian Studies, Vetenskapssocieteten i Lund, Österreichische Gesellschaft für Germanistik, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Societas Humboldtiana Polonorum), członkiem redakcji pism naukowych (*Poznań Literary Papers* czy *Rocznik Karla Dedeciusa*) oraz współredaktorem serii wydawniczej Petera Langa „Studien zur Germanistik, Skandinavistik und Übersetzungskultur”.

Nie sposób pominąć nagród, które Pani Profesor otrzymała za swoje zasługi. Wielokrotnie była laureatką nagród Ministra Edukacji Narodowej i nagród Rektora UAM. W 1995 roku otrzymała Krzyż Zasługi, a w 1977 roku Medal Galerii Nowa za przekłady literackie. Szczególną formą nagrody było otrzymane w 1984 roku Stypendium Fundacji Alexandra von Humboldta związane z możliwością pobytu i prowadzenia badań w Bonn.

BIOGRAMM
VON MARIA KRYSZTOFIAK-KASZYŃSKA

Frau Professor Dr. habil. Maria Krysztofiak-Kaszyńska wurde am 26. April 1946 in Poznań geboren. Hier wuchs sie auf, ebenfalls hier erhielt sie ihre Ausbildung. 1964 beendete sie die Lehre im Pädagogischen Lyzeum und begann das Studium der Germanischen Philologie, das sie 1969 beendete. Seit September 1968 arbeitete sie im Verlag Wydawnictwo Poznańskie, in dem sie seit 1972 Redakteur, später Chefredakteur für Übersetzungen war. In dieser Zeit reiste sie außerdem zu einem mehrmonatigen Studienaufenthalt nach Dänemark und begann das Studium der Dänischen Philologie an der Kopenhagener Universität. Nach ihrer Rückkehr nach Polen war sie in der Posener Abteilung des Polnisch-Dänischen Gesellschaft aktiv tätig, einige Jahre lang war sie ihr stellvertretender Vorsitzender.

Seit 1977 arbeitete Frau Krysztofiak-Kaszyńska im Institut für Germanische Philologie – zuerst als wissenschaftliche Hilfsassistentin, seit dem 1. Juli 1978 als wissenschaftliche Assistentin. 1972 eröffnete sie – noch als Mitarbeiterin des Verlages Wydawnictwo Poznańskie, das Promotionsverfahren an der Adam-Mickiewicz-Universität in Poznań, unter der Leitung von Professor Dr. habil. Jan Chodera und schrieb ihre Doktorarbeit zum Thema *Jednostka i społeczeństwo w powieściach Klause Riffberga na tle powojennej powieści duńskiej* (Einzelner Mensch und Gesellschaft in den Romanen von Klaus Riffberg vor dem Hintergrund der dänischen Nachkriegsromane). Der wissenschaftlichen Doktorgrad auf dem Gebiet humanistischer Wissenschaften, im Bereich der germanischen Philologie wurde ihr 1978 verliehen. Sieben Jahre später, im Jahre 1985, wurde ihr – auf der Grundlage der wissenschaftlichen Arbeit *Die Thematisierung der Okkupationszeit im dänischen Gegenwartsroman* – der Titel Doktor habil. auf dem Gebiet humanistischer Wissenschaften im Bereich der skandinavischen Literaturwissenschaft verliehen. Von 1987 bis 1991 arbeitete sie in Institut für Germanistik als Dozentin (damals: selbstständiger Lehrer im Hochschuldienst), und seit 1991 – als außerordentlicher Professor. Am 1. Dezember 1993 wurde ihr vom Rektor der Posener Universität die Stelle des ordentlichen Professors anvertraut. In den Jahren 1997-2009 war sie Leiterin der Abteilung für Literarische Übersetzungstheorie (früher: Abteilung für Komparatistik und Theorie der Literarischen Übersetzung) im Institut für Germanische Philologie.

Außer ihrer Tätigkeit im Institut für Germanische Philologie war Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska mit dem Lehrstuhl für Skandinavistik (früher: Abteilung für Skandinavische Sprachen im Institut für Germanische Philologie), seit dem Anfang seines Bestehens, stets verbunden, in dem sie seit 2009 tätig ist und die Abteilung für Translatodik, Skandinavische Kultur und Literatur leitet. Im Lehrstuhl für Skandinavistik führt Frau Prof. Krysztofiak-Kaszyńska Seminare und Vorlesungen zur Literaturwissenschaft, Geschichte skandinavischer Literaturen sowie Theorie und Pragmatik der literarischen Übersetzung. Sie war erfolgreiche Betreuerin zahlreicher Bachelor- und Magisterarbeiten und sechs Doktorarbeiten im Bereich der skandinavischen Literaturen (ihre erste Doktorandin war die Autorin dieses Biogramms).

Im Leben von Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska verbinden sich zwei Leidenschaften: einerseits die wissenschaftliche Forschungsarbeit, mit zahlreichen Publikationen in polnischer, deutscher und dänischer Sprache (darunter Monografien, akademische Lehrbücher, Anthologien literarischer Texte, zahlreiche Artikel und Rezensionen), andererseits – translatologische Arbeit, dank der viele wichtige Werke dänischer und deutscher Literatur in polnischer Sprache erscheinen konnten. Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska war außerdem Redakteur einiger Gemeinschaftswerke zur skandinavischen Literatur.

Was die wissenschaftlichen Arbeiten anbetrifft, so konzentrieren sich die Interessengebiete von Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska vor allem um die Theorie der literarischen Übersetzung. Ihre Arbeit u.d.T. *Translatologiczna teoria i pragmatyka przekładu artystycznego* (Translatologische Theorie und Pragmatik literarischer Übersetzung), aus dem Jahre 2011, vor der zahlreiche Werke von ihr zum Thema der Theorie der Übersetzung erschienen sind, stellt zweifelsohne die Zusammenfassung ihrer vieljährigen Forschungsarbeit dar. Dieses Werk ist ein komplexes und neuartiges Kompendium des Wissens zum Thema der literarischen Übersetzung aus der Perspektive der gegenwärtigen Welt, in der die Koexistenz verschiedener Kulturen ganz neue Aufgaben vor die Übersetzungen und die Übersetzer stellt.

In letzter Zeit leitete Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska außerdem ein internationales Projekt zur literarischen Übersetzung, an dem hervorragende Fachkräfte aus dem Bereich der Übersetzungswissenschaften aus Universitäten in Deutschland, Österreich, Russland, Skandinavien und Polen beteiligt waren. Das Ergebnis dieser Zusammenarbeit sind zwei Bände, die im Peter-Lang-Verlag in Frankfurt am Main erschienen sind (2010, 2012). Der Band vom Jahre 2012, mit dessen Redaktion Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska beauftragt war, betrifft skandinavische Literaturen und verbindet ausgewählte Aspekte literarischer Übersetzung mit dem Profil skandinavischer Forschungen zur Frage der ästhetischen und kulturellen Identität.

Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska ist außerdem Autorin zahlreicher bedeutender Werke zur Geschichte der dänischen Literatur und skandinavischen Literaturen, darunter Skripte und akademische Lehrbücher, z.B. *Zarys historii literatury duńskiej* (Abriss der Geschichte der dänischen Literatur) (1976), *Dzieje literatury duńskiej* (Geschichte der dänischen Literatur) (1985) (beide Werke in Zusammenarbeit mit Professor Stefan Kaszyński) oder *Przewodnik po literaturach skandynawskich* (Vademekum skandinavischer Literaturen) (2000). Der bedeutende Beitrag von Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska zur Popularisierung des Wissens über skandinavische Literaturen unterliegt keinem Zweifel und verdient allgemeine Bewunderung und Hochachtung.

Außer der wissenschaftlichen Forschungsarbeit gibt es im Leben von Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska – wie bereits erwähnt – noch Platz für literarische Übersetzungen. Unter den von ihr ins Polnische übersetzten Büchern finden wir bedeutende Werke der dänischen (z.B. Romane von Klaus Rifbjerg, Dorrit Willumsen, Leif Panduro, Peer Hultberg) und deutschen Literatur (Johann Wolfgang Goethe, Friederich Schiller).

Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska ist Mitglied vieler polnischer und internationaler wissenschaftlicher Organisationen und Gesellschaften (Internationale Vereinigung für Germanische Sprach- und Literaturwissenschaft, International Association for Scandinavian Studies, Vetenskaps societeten i Lund, Österreichische Gesellschaft für Germanistik, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk und Societas Humboldtiana Polonorum), Redaktionsmitglied wissenschaftlicher Schriften (*Poznań Literary Papers* oder *Rocznik Karla Dedeciusa*) sowie Mitherausgeber der im Peter-Lang-Verlag erscheinenden Serie „Studien zur Germanistik, Skandinavistik und Übersetzungskultur“.

An dieser Stelle sollten noch Auszeichnungen erwähnt werden, die Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska für ihre Verdienste bekommen hat: Sie war mehrmals Laureatin der Preise des polnischen Ministers für Nationale Bildung und Rektors der Adam-Mickiewicz-Universität. 1995 wurde ihr das Verdienstkreuz, und 1977 die Medaille der Galerie „Galeria Nowa“ für literarische Übersetzungen verliehen. Eine besondere Auszeichnung war das Stipendium der Alexander-Humboldt-Stiftung, das Frau Professor Krysztofiak-Kaszyńska 1984 erhielt, und das ihr einen längeren Forschungsaufenthalt in Bonn ermöglichte.